

Spis treści

Rozdział 1

Rys historyczny opieki zdrowotnej nad dzieckiem	13
1.1. Czasy starożytnej Grecji i Rzymu	13
1.2. Okres średniowiecza	15
1.3. Wiek XV–XVIII	16
1.4. Wiek XIX	17
1.5. Wiek XX	19
1.6. Dzieje pediatrii w Polsce	20
1.7. Szpitale i kliniki pediatryczne w Polsce	23
1.8. Polskie Towarzystwo Pediatryczne	25
1.9. Polskie czasopisma pediatryczne	27

Rozdział 2

Pediatrica – medycyna ogólna wieku rozwojowego	29
---	----

Rozdział 3

Rozwój dziecka	33
3.1. Auksologia – nauka o rozwoju	33
3.2. Czynniki rozwoju	34
3.3. Okresy rozwoju ontogenetycznego człowieka	38
3.4. Elementy psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka	56
3.5. Metody oceny rozwoju fizycznego	66
3.6. Norma auksologiczna i jej pogranicze	82
3.7. Trend sekularny. Akceleracja rozwoju	84
3.8. Przewidywanie ostatecznej wysokości ciała	88
3.9. Budowa i postawa ciała a rozwój dziecka	92
3.10. Niektóre warianty i zaburzenia wzrastania oraz dojrzewania	93
3.11. Diagnostyka auksologiczna w praktyce	110
3.12. Sprawność i wydolność fizyczna	112
3.13. Wiek biologiczny a zwiększony wysiłek fizyczny	117

Rozdział 4

Odórności układowe (narządowe) rozwoju dziecka	119
4.1. Układ krążenia	119
4.2. Układ oddechowy	121
4.3. Układ krwiotwórczy	125
4.4. Rozwój odporności (układ immunologiczny)	128
4.5. Układ pokarmowy	133

4.6.	Układ moczowy	135
4.7.	Układ nerwowy	137
Rozdział 5		
	Składniki odżywcze: zapotrzebowanie i wykorzystanie w ustroju	139
5.1.	Białka	139
5.2.	Węglowodany	139
5.3.	Tłuszcze	140
5.4.	Woda	142
5.5.	Witaminy	142
5.6.	Składniki mineralne	155
Rozdział 6		
	Żywienie dzieci i młodzieży	165
6.1.	Karmienie naturalne niemowląt	165
6.2.	Pokarm kobiecy	170
6.3.	Promocja karmienia piersią	172
6.4.	Żywienie sztuczne zdrowego niemowlęcia	174
6.5.	Żywienie dziecka z małą urodzeniową masą ciała	179
6.6.	Żywienie dzieci we wczesnym dzieciństwie i w wieku przedszkolnym	180
6.7.	Żywienie dzieci w wieku szkolnym i młodzieży	185
6.8.	Sposób żywienia, klasyfikacja diet	187
6.9.	Diety eliminacyjne	197
6.10.	Żywienie a zwiększona aktywność fizyczna (opracowano wspólnie z prof. dr. hab. med. <i>Wojciechem Cichym</i>)	208
6.11.	Niepożądane reakcje pokarmowe	211
Rozdział 7		
	Badanie dziecka	213
7.1.	Wywiad lekarski (<i>anamnesis</i>)	213
7.2.	Badanie przedmiotowe (<i>status praesens</i>)	217
7.3.	Badanie neurologiczne	255
7.4.	Badania pomocnicze	265
Rozdział 8		
	Badania i poradnictwo genetyczne w pediatrii (rozdział przygotowany wspólnie z dr. hab. med. <i>Maciejem Krawczyńskim</i>)	268
8.1.	Genetyczna etiologia chorób i wad wrodzonych	269
8.2.	Aberracje chromosomowe	269
8.3.	Choroby jednogenowe	271
8.4.	Wady i choroby uwarunkowane wieloczynnikowo	274
8.5.	Choroby uwarunkowane mutacjami DNA mitochondrialnego	274
8.6.	Analiza rodowodu	275
8.7.	Wady wrodzone – problem współczesnej pediatrii	276
8.8.	Diagnostyka prenatalna	279
8.9.	Zasady poradnictwa genetycznego	281

Rozdział 9

Podstawy klinicznej symptomatologii pediatricznej	283
9.1. Płacz i płaczliwość	283
9.2. Ból	285
9.3. Wymioty (<i>vomitus, emesis</i>)	292
9.4. Biegunka (<i>diarrhoea</i>)	295
9.5. Zaparcie (<i>obstipatio</i>)	299
9.6. Krwawienie z przewodu pokarmowego	301
9.7. Żółtaczką i cholestazą wątrobową	302
9.8. Powiększenie wątroby (<i>hepatomegalia</i>)	305
9.9. Kaszel (<i>tussis</i>)	306
9.10. Świst oddechowy (<i>stridor</i>)	309
9.11. Dusznność (<i>dyspnoe</i>)	310
9.12. Bładość (<i>pallor</i>)	313
9.13. Sinica (<i>cyanosis</i>)	314
9.14. Wielomocz (<i>poliuria</i>)	315
9.15. Skąpomocz, bezmocz (<i>oliguria, anuria</i>)	316
9.16. Krwimocz (<i>haematuria</i>)	317
9.17. Moczzenie nocne (<i>enuresis nocturna</i>) i nietrzymanie moczu (<i>incontinentio urinae</i>)	318
9.18. Wykwity i wysypki skórne	320
9.19. Odwodnienie (<i>exsiccosis</i>)	321
9.20. Obrzęki (<i>oedemata</i>)	324
9.21. Wole (<i>struma</i>)	326
9.22. Powiększenie obwodowych węzłów chłonnych (<i>lymphadenopathia</i>)	327
9.23. Gorączka (<i>febris</i>)	328
9.24. Drgawki (<i>convulsiones</i>)	333
9.25. Zaburzenia świadomości	336
9.26. Niepełnosprawność intelektualna	338

Rozdział 10

Uzależnienia i patologia społeczna	342
10.1. Nikotynizm	342
10.2. Alkoholizm	343
10.3. Narkomania	346
10.4. Dziecko krzywdzone (ang. child abuse)	348
10.5. Samobójstwa	356

Rozdział 11

Profilaktyka chorób cywilizacyjnych w wieku rozwojowym	358
11.1. Żywnienie a zachorowalność	359
11.2. Otyłość	359
11.3. Hipercholesterolemia i miażdżycy	361
11.4. Nadciśnienie tętnicze	363
11.5. Cukrzyca	364

11.6. Zaburzenia przewodu pokarmowego	364
11.7. Zaburzenia psychosomatyczne	365
11.8. Profilaktyka stomatologiczna	366
11.9. Zespół przewlekłego zmęczenia	368
Rozdział 12	
Podstawowe pojęcia z zakresu demografii, statystyki i epidemiologii w medycynie wieku rozwojowego	371
12.1. Demografia	371
12.2. Statystyka	373
12.3. Epidemiologia	374
Rozdział 13	
Zdrowie, jego ocena i ochrona	376
13.1. Definicja zdrowia	376
13.2. Negatywne i pozytywne mierniki zdrowia	377
13.3. Zdrowie publiczne	382
13.4. Narodowy Program Zdrowia	385
13.5. Prawa dziecka	386
Rozdział 14	
Organizacja ochrony zdrowia dzieci i młodzieży	388
14.1. System zdrowia i opieki zdrowotnej w dobie reformy ochrony zdrowia ...	388
14.2. Struktura organizacyjna i podstawowe zadania opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą	389
Rozdział 15	
Szkoła a zdrowie ucznia. Problemy medycyny szkolnej	400
15.1. Koncepcje ochrony zdrowia ucznia i modele organizacyjne medycyny szkolnej	400
15.2. Najczęstsze problemy zdrowotne populacji szkolnej i potrzeby młodzieży w okresie dojrzewania	403
15.3. Poradnictwo czynne i zadania lekarza w opiece nad dzieckiem w wieku szkolnym	407
15.4. Kontrola lekarska wychowania fizycznego i sportu w szkole	416
15.5. Higiena ucznia i środowiska szkolnego	419
15.6. Higiena nauczania i wychowania	420
15.7. Higiena placówek oświatowo-wychowawczych	420
15.8. Bezpieczeństwo w szkole	421
Rozdział 16	
Immunoprofilaktyka (szczepienia ochronne) i tuberkulinodiagnostyka	423
16.1. Ogólne zasady szczepień i rodzaje szczepionek	423
16.2. Program szczepień ochronnych	430
16.3. Przeciwwskazania do szczepień	444
16.4. Odczyny poszczepienne	446

16.5. Środki ostrożności	447
16.6. Informacje o szczepieniach przekazywane rodzicom	448
16.7. Aktualne problemy epidemiologiczne chorób zakaźnych u dzieci	449
16.8. Szczepienie BCG i testy tuberkulinowe	449

Rozdział 17

Biochemiczne i hematologiczne wartości referencyjne u dzieci

(oprac.: dr n. przyr. *Krystyna Strzykała*)

451

17.1. Referencyjne wartości biochemiczne

451

17.2. Referencyjne wartości hematologiczne

466

Piśmiennictwo

471

Skorowidz

473